

Wychowanie przez czytanie

Irena Koźmińska

Fundacja „ABCXXI – Cała Polska czyta dzieciom”

Unia Europejska

- 504 mln obywateli
- 74 mln analfabetów

Język

- główne narzędzie myślenia, zdobywania wiedzy, komunikacji międzyludzkiej i udziału w kulturze

- Dziecko uczy się języka, gdy do niego mówimy i kiedy mu czytamy.
- Do nauki mowy potrzebna jest interakcja emocjonalna z bliską osobą w relacji 1:1

10 tysięcy godzin praktyki czyni mistrza w każdej dziedzinie!

Język to fundament rozwoju umysłowego i społecznego

Deficyty w zakresie umiejętności językowych powodują:

- brak samodzielności i frustrację
- wykluczenie społeczne i kulturalne
- gorszy stan zdrowia, gorszą jakość i krótszy horyzont czasowy życia,
- większą wypadkowość i przestępczość,
- niższą kreatywność i innowacyjność gospodarki

**15% polskich 15-laków
to funkcjonalni analfabeci!**

**Ponad 60% Polaków
nie przeczytało w ub. roku
ani jednej książki!**

Badania: prof. Zbigniewa Kwiecińskiego; Biblioteki Narodowej

Problemy językowe współczesnych dzieci – nie tylko nie czytają, mają problemy z mową!

- Brak dostatecznej stymulacji językowej w relacji 1:1 (dorosły – dziecko)
- Brak czasu spędzanego na rozmowach i zabawach z rodziną i rówieśnikami
- Żłobek
- Odwrócone wózki,
- Nadmiar mediów elektronicznych
- Niewłaściwe sposoby uczenia czytania

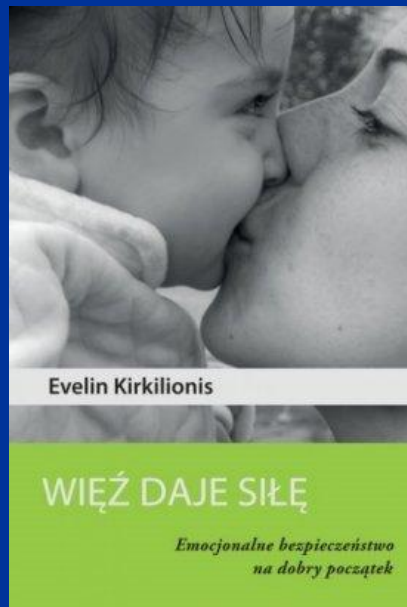
Dzieci rodzą się z mózgami i genami z okresu paleolitu !!!

- psycholog ewolucyjny Geoffrey Miller

Biskupin

Rodzicielstwo bliskości

Człowiek jest noszeniakiem,
po urodzeniu powinien być co najmniej
przez rok noszony

Zerwanie kontinuum ewolucyjnego

- Brak doświadczenia młodych rodziców
- Deprywacja potrzeb emocjonalnych dzieci
- Wczesna separacja fizyczna i emocjonalna dzieci (własny pokój, żłobek)
- Matki bardzo szybko wracają do pracy
- Żłobki, zmieniające się opiekunki
- Brak szansy na zbudowanie więzi

„Potrzeba całej wioski, by wychować dziecko!”

– przysłowie afrykańskie

Zerwanie kontinuum ewolucyjnego

- Jean Liedloff – W głębi kontinuum
- Evelin Kirkilionis – Wież daje siłę
- Reiner Patzaff – Zastygłe spojrzenie
- Amerykańska Akademia Pediatrów zaleca:
 - spanie z dzieckiem w pokoju
 - ograniczenie mediów elektronicznych
 - czytanie dziecku od urodzenia

Współczesna kultura niszczy dzieciństwo!

Dzieci mają niedobór tego, co niezbędne dla zdrowego rozwoju:

- czasu i miłości rodziców
- ćwiczeń w mowie
- dobrych wzorców
- własnych doświadczeń

a nadmiar tego, co szkodliwe

Dzieci cierpią na anemię emocjonalną !

Trójkąt rozwoju poznawczego

Dziecko

Dorosły

Świat

Dziecko potrzebuje indywidualnego kontaktu 1:1 z dorosłą bliską osobą, która jest jego przewodnikiem w świecie, źródłem zaopatrzenia i miłości

Sue Palmer - Toksyczne dzieciństwo

Rozwój mózgu

- Pierwsze lata życia – czas języka i emocji
- Od kiedy mówić do dziecka, od kiedy mu czytać?

Lisa Eliot – „Co tam się dzieje? Jak rozwija się mózg i umysł w pierwszych pięciu latach życia”

Nieuświadomione zakłócenia rozwoju

Przejawy anemii emocjonalnej:

- Nadpobudliwość, zaburzenia psychiczne, **depresja**
- Trudności językowe, nieumiejętność myślenia
- Nuda, brak motywacji
- Niskie samouznanie,
- Samobójstwa
- Uzależnienia
- Agresja, cynizm, wulgarność
- Trudności z odróżnieniem dobra od zła
- Nieodpowiedzialne zachowania seksualne
- Prostytucja,
- Działania społeczne i przestępcze

Współczesne dzieci żyją w społecznie toksycznym świecie!

Nie ma próżni!

Co możemy zrobić?

1. Uznać, że dzieci nie rodzą się gorsze
2. Zaspokajać potrzeby emocjonalne dzieci
3. Budować zasoby osobiste dzieci:
 - psychiczne,
 - intelektualne,
 - moralne - nauczanie wartości
4. Chronić dzieci przed toksynami kultury
5. Usuwać i ograniczać trucizny społeczne

Czytanie dziecku zaspokaja jego potrzeby emocjonalne na wielu poziomach:

- psychicznym:

- budowa więzi,
- wzmacnianie samouznanie
- ucieczka przed nudą, stresem

- umysłowym:

- uczy języka i myślenia,
- przynosi wiedzę, zaspokaja ciekawość,
- rozwija pamięć i wyobraźnię

- moralnym:

- przynosi dobre wzorce
- ukazuje konsekwencje wyborów i decyzji
- uczy refleksji nad dobrem i złem,

JIM TRELEASE – amerykański guru od głośnego czytania dzieciom

VI Finał kampanii „Cała Polska czyta dzieciom”,
Warszawa, marzec 2007

Jennifer Thomas

Czytanie uzdrowia

Steven Kunishima z rodziną

Dlaczego trzeba czytać dzieciom?

Czytanie jest kluczem do wiedzy i lepszej jakości życia.

Nikt nie rodzi się czytelnikiem.

Czytelnika trzeba wychować, codziennie czytając dziecku dla przyjemności !!!

Nieporozumienia z czytaniem

1. Co to jest czytanie?
2. Czytanie postrzegane głównie jako:
 - rozrywka (przez rodziców)
 - obowiązek (przez nauczycieli)
3. Od kiedy i do kiedy czytać dzieciom?
4. Kto ma czytać?
 - „Odkąd rozpoczęliście kampanię...” e- mail
 - zobowiązania w szkołach
5. Głośne czytanie przez dzieci
6. Obowiązek czy przyjemność?

Co to jest czytanie?

Czytanie ze zrozumieniem?!

- Subwokalizacja

**Alkotóerejének teljében, "teli
poggyásszal" kellett itthagynia
a földi életet, ahol számára
a megnemértés és elutasítás
mellett értelmet csak a munka
öröme jelentett.**

**Aby rozumieć czytany tekst,
nie wystarczą litery - trzeba znać język!!!**

**Trzeba zbudować w głowie dziecka osobisty słownik
wyrazów, pojęć i związków frazeologicznych**

Od osłuchania do czytania

Zasób słów usłyszanych

Zasób słów rozumianych

Zasób słów mówionych

Zasób słów samodzielnie czytanych

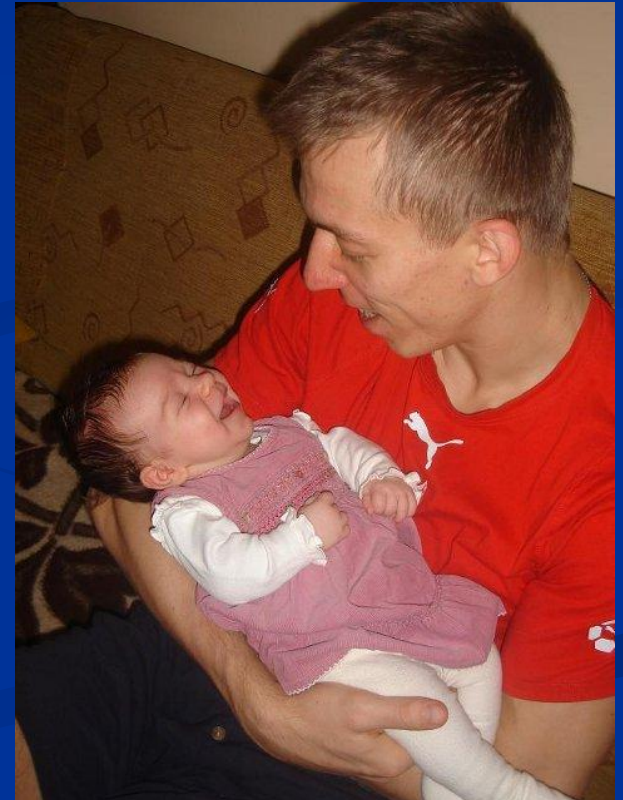
Zasób słów pisanych

Jak dziecko uczy się języka i zdobywa wiedzę?

Słuchając, rozmawiając, doświadczając

kontekst

Trzy sekrety nauki czytania

wg Mem Fox

- **Znajomość języka**
- **Wiedza ogólna i kontekstualna**
- **Znajomość liter i pisowni**

Umiejętność czytania:

- Znajomość języka - fundament
- Wiedza ogólna – ściany
- Znajomość liter i zasad pisowni - dachówki

Czytanie – przymus czy przyjemność?

MOTYWACJA !!!

Badania czytających przedszkoli i szkół

Efekty Programu „Czytające szkoły” i „Czytające przedszkola”

- **Zdolność koncentracji**
- **Lepsze rozumienie tekstów**
- **Łatwość wypowiedzi ustnych i pisemnych**
- **Skłonność do refleksji i krytycznego myślenia**
- **Większa motywacja do nauki**
- **Lepsze relacje z kolegami i czytającymi nauczycielami**
- **Wypożyczają i czytają więcej książek**
- **Mniej zachowań aspołecznych**

Badania czytających przedszkoli i szkół

Rysunek Karoliny lat 6, z przedszkola
„czytającego”
na temat „Historii Calineczki”

Rysunek Emilki lat 6, z przedszkola
„nieczytającego”
na temat „Historii Calineczki”

Rekomendacja Ośrodka Ewaluacji

- Oddzielenie głośnego czytania od oceniania
- Starsze dzieci - dyskusja po lekturze
- Młodsze dzieci – rysowanie po lekturze
- Dostępność książek – w salach zajęć, klasach
- Stałe uświadamianie rodzicom roli głośnego czytania

**Kursy on-line nt. czytania i nauczania wartości na
Internetowym Uniwersytecie Mądrego Wychowania**

www.iumw.pl

Według Ośrodka Ewaluacji:

**głośne czytanie dzieciom powinno być wprowadzone
w każdym przedszkolu i w każdej szkole!**

**Głośne czytanie uczniom w szkole wspiera
jej misję edukacyjną i wychowawczą!!!**

Mądra szkoła czyta dzieciom!

**Jim Trelease: Gdyby czytanie w szkole wymagało sprzętu z 5 tys. dolarów,
doktoratu i gdyby dzieci go nienawidziły, byłoby obecne w każdej szkole!**

Czy ważne jest, co czytamy dzieciom?

Kryteria

wyboru książek do czytania dzieciom

oraz

Złota Lista

książek polecanych przez Fundację

www.calapolskaczytadzieciom.pl

Jak wychować wspaniałych mężczyzn?

Chłopcom należy się równy start!

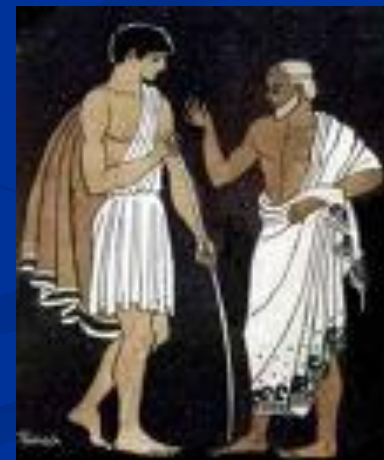
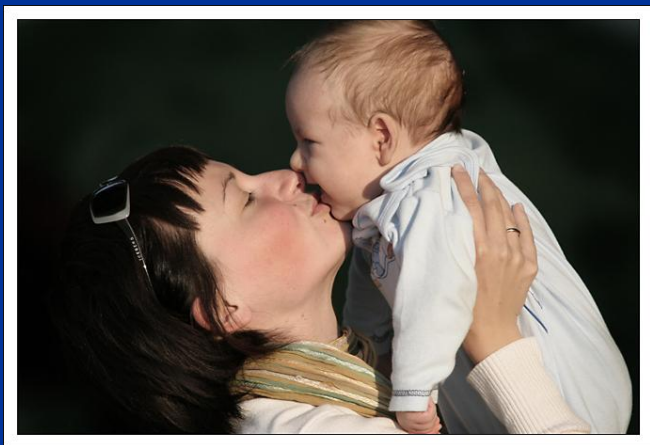
Jeśli nie chcemy, by chłopcy zachowywali się jak neandertalczyki musimy:

- dostarczyć właściwej stymulacji dla ich mózgu –
język, czytanie, myślenie**
- otoczyć ich serdeczną opieką**
- uczyć właściwych zachowań**

i to wszystko we właściwym czasie !!!

Etapy rozwoju chłopców

- 0 - 6 lat – faza matki (wrażliwość, empatia)
- 6 - 14 lat – faza ojca (wzorzec męskości)
- 14 - do dorosłości - faza mentora i wspólnoty
(wartości i umiejętności społeczne)

Budowanie zasobów wewnętrznych chłopców poprzez:

Okazywanie miłości, empatii, wsparcia, docenianie

Rozwijanie IE oraz umiejętności językowych

Uczenie dobrych manier, kontroli impulsów,

Zaspokajanie potrzeby ruchu, struktury, reguł, wyzwań

Zapewnienie aktywnej obecności mężczyzn

Czytanie i nauczanie wartości !!!

Edukacja dostosowana do potrzeb chłopców. Lektury!

**Prośba o 1% na działania Fundacji
„ABCXXI-Cała Polska czyta dzieciom”**

KRS 00000 97051

Budujmy wspólnie kraj mądrych ludzi!

**Każde dziecko może wyrosnąć
na mądrego, kulturalnego
i szczęśliwego człowieka,
jeśli tylko ważni dorośli w jego życiu
zechcą o to zadbać!**

Dziękuję za uwagę!